

PALANQUES

Rellevants pintures rupestres

**ELS
PORTS**
és Autèntic

INFORMACIÓ

Palanques es troba en el límit entre Castelló i Terol. Des d'aquest punt veiem el poble de Palanques a la part baixa, la vall del Bergantes a l'esquerra i un entorn paisatgístic increïble, amb els boscos i muntanyes que envolten la localitat. En la part esquerra trobem el terme municipal de Morella, amb Torremiró i Santa Creu d'Ortells.

Al davant, el Tormo del Paller, el Portell del Llop i la Terra Blanca.

En la part més occidental del terme de Palanques, ja limítrof amb el municipi de Terol Luco de Bordó, es troba l'espai arqueològic conegut com la Roca Tallà. Es tracta d'una calçada, testimoniatge històric que correspon a l'antic camí romà de pas entre Aragó i València i viceversa, molt important des de l'antiguitat. En la panoràmica també veiem Sant Joaquim de la Menadella, que també destaca per ser un patrimoni arqueològic de gran importància, ja que era una singular necròpoli d'incineració, utilitzada entre els segles VII i VI abans de Crist. La Coveta Malanit i el Tossalet tanquen aquesta panoràmica a la part dreta.

ESGLÉSIA PARROQUIAL DE L'ASSUMPCIÓ DE NOSTRA SENYORA

Aquesta església és del segle XVIII, d'estil barroc. Al mur de la dreta poden observar-se incrustats les restes de la xicoteta portada gòtica de l'antic temple parroquial, del s. XIV.

L'església parroquial actual està construïda sobre aquesta primitiva. Al seu interior hi ha retaules de maçoneria de principis del segle XIX, llaurats per l'artesà Ferrer de Mirambell.

L'altar major està presidit per la Verge de l'Assumpció. Al seu costat la defensen els sants Sant Abdon i Sant Senén. I a dreta i esquerra, es troben les imatges de la Verge del Pilar i un fresc de la Verge de la Balma.

Els patrons de Palanques són Sant Cosme i Sant Damià i copatrons Sant Abdon i Sant Senén.

TORRE ÀRAB

Torre guaita de procedència àrea que va ser desmuntada per a fer el pont sobre el riu Bergantes i la porta dels quals es va traslladar a Morella per a ser col·locada a la porta Ferrissa del Castell. Se situava a la part alta del cingle, per a vigilar el territori i les comunicacions. Era una torre de planta rectangular, com es pot apreciar encara a les marques del sòl.

Quan Morella va arribar a ser zona fronterera, va haver-hi necessitat de construir nombroses torres al seu terme, prou sòlides per a poder-se refugiar en elles els moros o la població i defensar-se dels atacs cristians, perquè eren freqüents les incursions, cavalcades, ràtzies i correries d'aquests. Hem vist que a Palanques va haver-hi dues torres; la més elevada, a més de vigilar les riberes del Bergantes, aconseguia el camí que per les muntanyes condueix a Aguaviva, una drecera molt utilitzada sense necessitat de seguir el curs del riu.

Aquestes torres de Palanques eren visibles entre si i degueren estar coordinades amb totes les altres amb centre a Morella. Les nombroses torres que es van construir eren talaies o baluards defensius de Morella, com ho era, segons sembla, la Pobra d'Alcolea (la "Alcoleya"). "Alcolea" és una paraula àrab que significa "castillejo", castell xicotet.

En totes les torres hi havia "guaytes" que eren els guaites, vetlladors o talaies, i la seua comesa era avisar als que es trobaven en el camp laborant les seues terres, pasturant els seus bestiaris o simplement transitant per ell, l'aproximació d'alguna cavalcada, cosa molt freqüent en aquell temps, per a alertar-los i acudir a la torre o on fora.

PORTA GÒTICA

L'església actual està construïda sobre una primitiva, edificada per concessió del bisbe de Tortosa, Sr. Berenguer de Prats, el 24 d'agost de 1320, a instàncies de les 60 famílies d'aquesta població. Aquesta primitiva església pertanyia a les denominades "esglésies de reconquesta", pròpies d'aquesta zona nord de Castelló.

L'accés es realitzava per aquesta porta d'arc apuntat i tenia unes dimensions molt menors. En la part superior de la porta encara podem observar el buit en el qual estava la campana i dues finestres. Fins aquí, arribava una escalinata.

AJUNTAMENT

L'Ajuntament de Palanques es troba a 670 metres d'altitud, al vessant esquerre de la vall del Bergantes i al migdia d'una suau elevació anomenada "El Romeral". Compta amb una superfície de 14,3 km² i és un dels pobles més xicotets de la Comunitat Valenciana.

La Casa Consistorial de l'Ajuntament de Palanques es troba en el centre del nucli urbà, concretament a la plaça de l'Ajuntament. L'edifici és un casalt construït al segle XIX, però amb restes d'elements del segle XVII i amb una inscripció de 1789.

Es caracteritza pel seu singular porxat, els porxos del qual sostenen dos grans arcs de mig punt, sobre els quals estan instal·lades les dependències de l'Ajuntament de Palanques.

8

Punts d'interès

1 Ayuntamiento

2 Plaza del Ayuntamiento

3 Iglesia de la Asunción

4 Restos antigua
torre medieval

5 Mirador del Bergantes

6 Mirador Cap de la Roca

7 Font del Chorret - Lavaderos

8 Piscina Municipal

7

4

1

2

3

5

6

PALANQUES

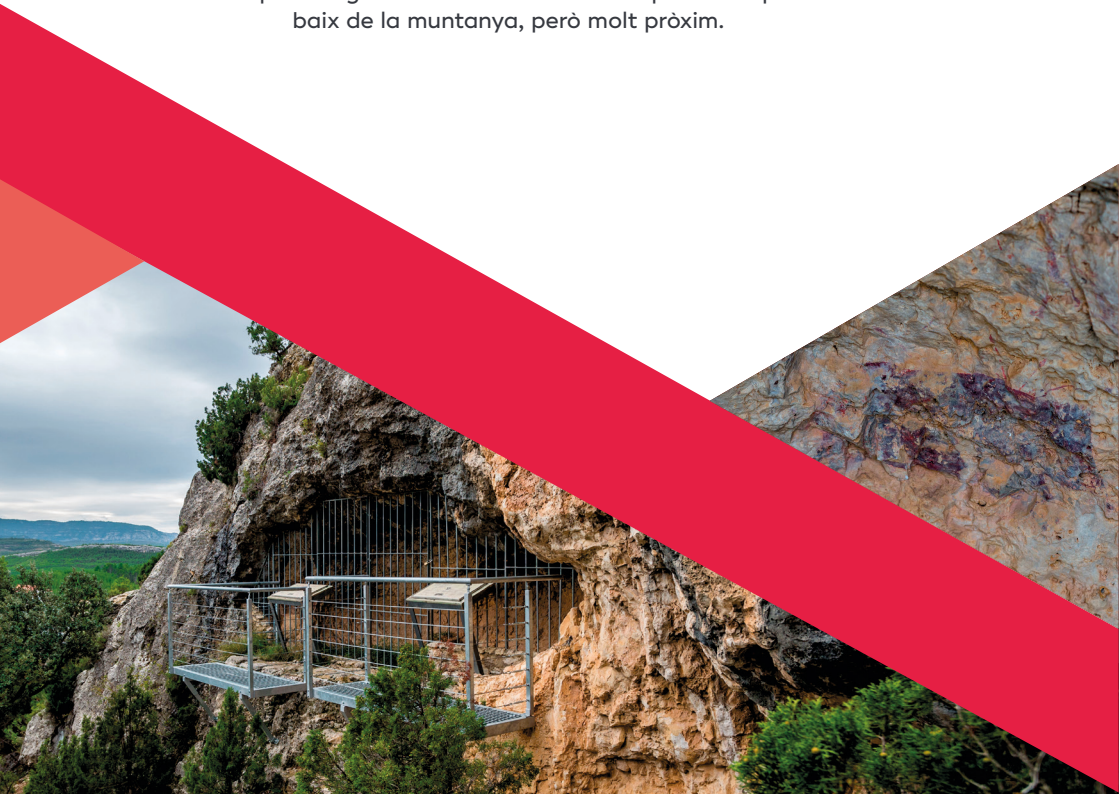
PINTURES RUPESTRES DEL CINGLE DE PALANQUES

Seguint recte pel costat del cementeri, de seguida trobareu una passarel·la de ferro, amb unes escales que baixen directes a l'abric A del Cingle de Palanques. Estan a uns 3 minuts caminant.

Les pintures rupestres naturalistes del Cingle de Palanques pertanyen al període Neolític. Tenen una antiguitat de més de 5000 anys. Estan formades per més de 30 figures compostes per diversos grups de caçadors i animals salvatges.

A l'abric A apareixen dues escenes de caça pertanyents a dos horitzons cronològics diferents. El primer període està format per un grup de tres senglars adults, dues cries de senglar i un grup de caçadors que els aguaiten. D'entre tot el conjunt pictòric destaquen diverses figures: el gran caçador, una dona i un enorme senglar. Algunes d'aquestes figures són úniques en tot l'art rupestre llevantí. Com també ho és la imatge d'un caçador en posició de tret, amb un escurçó fort (*Vípera latastei*) agafat al braç, que es troba a l'abric B.

Aquest segon abric està situat a l'esquerra del primer i a un lloc més baix de la muntanya, però molt pròxim.

L'ABRIC "EL CAÇADOR"

A l'abric "El caçador" o l'abric B, situat a l'esquerra de l'A i en un lloc més baix de la muntanya es troba una figura importantíssima i única dins del conjunt pictòric llevantí. Es tracta de la imatge d'un caçador que sosté un arc en posició de tret i al braç porta agafat un escurçó fort (*Vipera latastei*). La pintura té una importància extraordinària.

Els caçadors del Neolític emmetzinaven la punta de les fletxes amb el verí dels escurçons. D'aquesta manera quan aconseguïen clavar les seues puntes enverinades en el cos dels animals, aquests anaven a poc a poc adormint-se per l'efecte del verí. Més tard seguïen el seu rastre i aconseguïen posar fi a la seua vida d'una manera més ràpida i eficaç.

FONT DEL XORRET

Aquest lloc és un dels racons més pintorescos de Palanques. Envoltat de vegetació, predomina el verd intens i l'abundant vegetació a la primavera i es tinen de marró, groc i daurat durant la tardor.

A l'àrea trobem un conjunt de dues fonts, la Font del Xorret i més endavant la Font Vella, els safaretjos i un berenador i un bon lloc d'oci i esbarjo a l'aire lliure.

FONT VELLA

La Font del Xorret i la Font Vella són un conjunt de dues fonts, que es troben a la zona baixa del poble, en un entorn pintoresc de gran encant. La Font Vella està datada l'any 1627, de pedra de carreus amb un arc de mig punt i disposa d'aigua fresca durant tot l'any.

L'aigua sempre ha sigut molt important a la localitat i aquestes construccions hidràuliques del segle XVII, a causa de la proximitat i influència del riu, ho posen de manifest.

XIPRERS CENTENARIS

Aquests dos xiprers tenen més de cent anys i destaquen pel seu gran diàmetre i grandària. Precisament, aquest volum fa que es vegi tant des de la part baixa de la localitat com des de la part alta.

Els xiprers se situen en la zona en la qual estava el “Fossar Vell” de la localitat. El “Fossar Vell” era el cementeri annex a l’església. Actualment és un espai de trobada entre els veïns i veïnes i s’ha millorat i adequat com a àrea recreativa perquè juguen els xiquets i xiquetes.

FLORA I FAUNA

El relleu abrupte de Palanques, amb el cingle, les pinedes, el riu o els seus diferents paisatges, el converteix en un espai ideal per a diverses espècies d'animals.

El cel està dominat pel voltor lleonat, mentre que a les muntanyes són la cabra hispànica i els senglars les espècies més nombroses. Les cabres habiten les muntanyes, però també són fàcils d'observar al capvespre, quan solen baixar fins al riu a beure.

Quant a la vegetació, trobem a Palanques pinedes, boscos amb roures, oms, nogueres o ametlers, i nombrosos arbustos i herbes aromàtiques, com el polioli de roca, el més abundant en aquesta zona, l'espígol, el timó o el romer. Entre totes les espècies d'arbres destaquen els xops pròxims al llit del riu. A la primavera provoquen una "nevada", tenyint el riu de blanc amb la seua floració.

FESTES I TRADICIONS

Al gener, el foc és protagonista a Palanques amb la celebració de Sant Antoni. Durant tot un cap de setmana, la localitat s'ompli de gent i d'ambient. S'elaboren les coquetes, pasta típica de la festa, s'ix a la muntanya a buscar el Maio i la malea, es construeix la barraca i se li cala foc a la nit, acompanyada per la Diablera. Aquesta festa d'origen medieval té molt arrelament als Ports i se celebra en quasi tots els pobles.

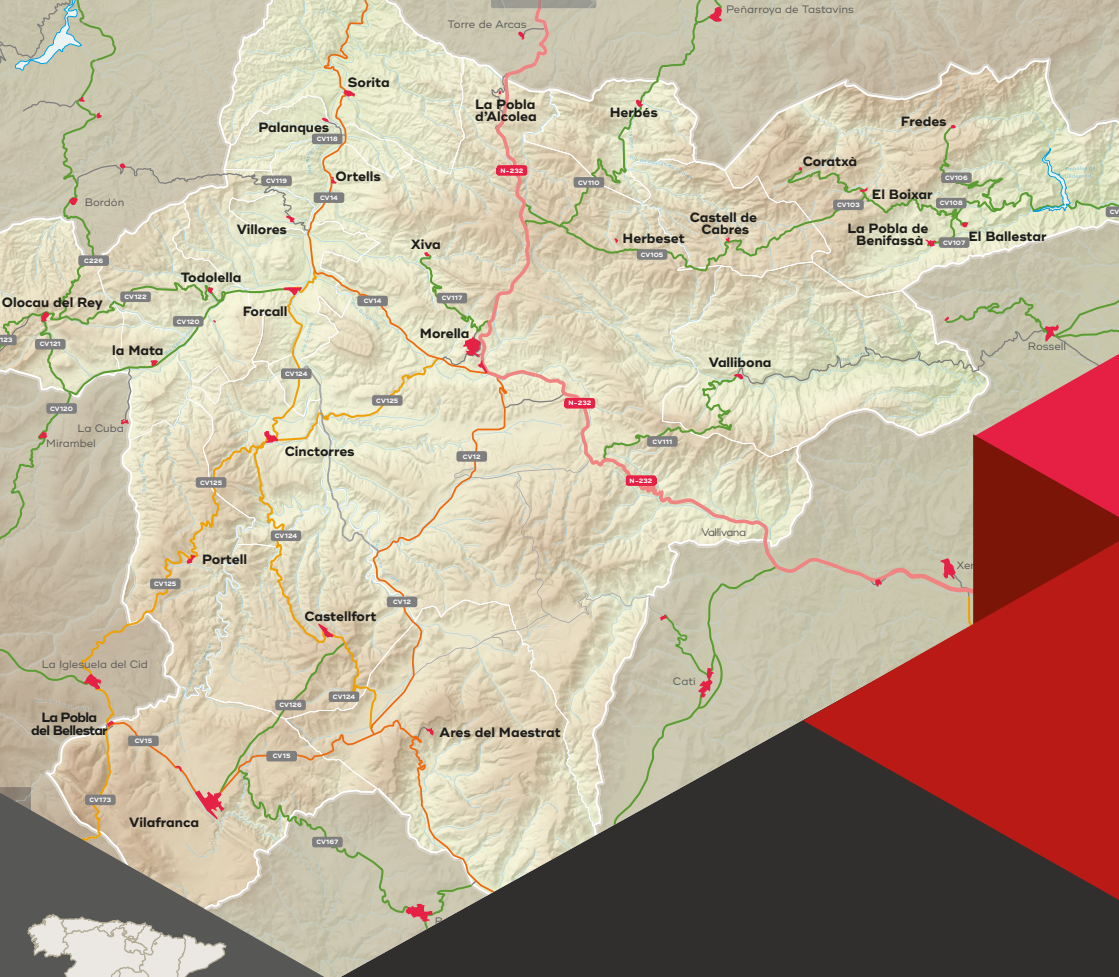
La primavera és temps de romeries en aquest terra. El 25 d'abril, els veïns van fins a la Verge de la Balma i el dissabte següent a l'11 de juny, a l'ermita de Sant Bernabé.

A l'agost arriben les festes patronals, en honor a Sant Cosme i Sant Damià. Són el moment de més participació de tot l'any.

A l'octubre té lloc la festa del "Bureo" i del Ball del Rotlle, que reuneix desenes de veïns i visitants, que no volen perdre's la representació d'aquest ball típic de Palanques i de la música de les rondalles participants, recordant com antigament es reunien els veïns al poble i masies per a festejar alguna cosa important.

Per Nadal, els veïns s'impliquen per a fer un gran Betlem, que se situa a l'interior de l'Església.

ELS PORTS
Palanques

AJUNTAMENT DE PALANQUES

www.elsports.es/palanques · www.palanques.es

Pla de Dinamització i Governança Turística de Els Ports

GENERALITAT VALENCIANA

TURISME
COMUNITAT VALENCIANA

CASTELLÓN

DIPUTACIÓ DE CASTELLÓ

MANCOMUNITAT COMARCAL Els Ports